

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 494/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a sudcov Ladislava Duditřa a Rastislava Kařřáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., 17. novembra 3215, Čadca, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/249/2015 (v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 52/2023-27 z 12. apríla 2023) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/249/2015 (v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 52/2023-27 z 12. apríla 2023) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Žilina **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 4C/249/2015 konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Žilina **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Žilina **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 494/2025-13 z 30. septembra 2025 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z.

o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenu ústavnému súdu 21. júla 2025, ktorou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/249/2015 v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. IV. ÚS 52/2023-27 z 12. apríla 2023 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadost'učinenie 6 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. V totožnej právnej veci, namietajúc porušenie práva na konanie bez zbytočných prietáhov, ide o sťažovateľovu tretiu ústavnú sťažnosť. Prvýkrát sa obrátil na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou 2. januára 2023. Ústavný súd rozhodol o podanej ústavnej sťažnosti nálezom č. k. IV. ÚS 52/2023-27 z 12. apríla 2023 (ďalej len „nález z 12. apríla 2023“) tak, že konštatoval porušenie jeho práva na konanie bez zbytočných prietáhov a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie 3 500 eur. Druhýkrát sa sťažovateľ domáhal preskúmania súladu postupu okresného súdu v napadnutom konaní s právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavnou sťažnosťou zo 4. marca 2024. Ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol uznesením č. k. IV. ÚS 165/2024-17 z 3. apríla 2024, konštatujúc, že po právoplatnosti nálezú z 12. apríla 2023 nedošlo k takému zásahu do jeho práv, ktorý by zodpovedal ústavne relevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ďalej vyplýva, že žalobou podanou na okresnom súde 15. mája 2015 sa manželka sťažovateľa (ďalej len „žalobkyňa“) domáha vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Po podaní druhej ústavnej sťažnosti okresný súd nariadil pojednávanie na 5. jún 2024, pričom toto pojednávanie bolo odročené na 11. júl 2024. Dňa 10. júla 2024 okresný súd uvedený termín pojednávania zrušil s odôvodnením, že z ostatného pojednávania vyplynula možnosť mimosúdneho rokovania. Následne 22. júla 2024 sťažovateľ podal návrh na mimosúdne rokovanie. Pretože k mimosúdnej dohode nedošlo, túto skutočnosť oznámil okresnému súdu 14. augusta 2024.

4. Sťažovateľ 26. septembra 2024 adresoval okresnému súdu žiadosť o nariadenie pojednávania. Na základe oznámenia sudkyne o dôvodoch zakladajúcich pochybnosti o zaujatosti sudkyne bola táto z prejednávania veci vylúčená; uznesenie o vylúčení bolo sťažovateľovi doručené 30. októbra 2024. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 30. apríl 2025, avšak to bolo zrušené na základe žiadosti právneho zástupcu žalobkyne. Termín pojednávania pôvodne určený na 15. máj 2025 bol preložený na 28. máj 2025, avšak predmetné pojednávanie sa neuskutočnilo z dôvodu neprítomnosti sudkyne. Pojednávanie sa neuskutočnilo ani v novom termíne 3. júla 2025, a to z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta neefektívny a nehospodárny postup okresného súdu, ako aj jeho nesústredujúcu činnosť. Prietahy identifikuje ako súdom zavinené nekonanie, resp. oneskorené konanie, ktoré má za následok neobhájiteľné predlžovanie napadnutého konania. Poukazuje

na narastajúce náklady konania a na to, že je neprimerane dlho obmedzovaný v dispozičných oprávneniach týkajúcich sa nakladania s majetkom. Akcentuje časté zmeny v osobe zákonného sudcu, keď v priebehu posledných štyroch rokov nastala zmena sudcu päťkrát.

6. Podľa názoru sťažovateľa je neprípustné, aby ani po desiatich rokoch od podania žaloby nebol vyhlásený rozsudok súdu prvej inštancie.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

7. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sp. zn. 1SprS/166/2025 z 20. októbra 2025 uvádza, že súd vo veci priebežne konal. Na dĺžku trvania konania podľa názoru okresného súdu vplývali aj opakované žiadosti o odročenie pojednávania zo strany žalobkyne. Poukazuje na to, že aktuálne bola vec pridelená na rozhodnutie hosťujúcemu sudcovi, čím má byť zabezpečený predpoklad plynulejšieho konania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, poukazujúc na celkovú dĺžku trvania konania, ktorá presahuje 10 rokov.

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta dĺžku trvania konania ako celok (teda od podania žaloby 15. mája 2015), ústavný súd vzhľadom na už vyslovené porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nálezom z 12. apríla 2023 (ktorý nadobudol právoplatnosť 25. apríla 2023) ustálil, že predmetom ďalšieho konania pred ústavným súdom v tejto veci bude preskúmanie postupu okresného súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nález z 12. apríla 2023. V takto definovanom období po právoplatnosti nález bude ústavný súd posudzovať tvrdenie sťažovateľa, že napadnuté konanie je charakterizované nesústredeným postupom a nečinnosťou okresného súdu.

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020, I. ÚS 318/2022).

12. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v civilnom spore, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku

(ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

13. Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu. Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa.

14. Právna a faktická zložitosť veci je aj s ohľadom na konštatovanie ústavného súdu v náleze z 12. apríla 2023 ústavným súdom vyhodnocovaná ako čiastočne prítomná, daná najmä antagonistickým postojom sporových strán k mase bezpodielového spoluvlastníctva manželov a hodnote tohto majetku. Uvedené však nemôže slúžiť ako ospravedlnenie toho, že okresný súd ani po desiatich rokoch od začatia konania nemá ani len ustálené, čo tvorí masu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V tomto smere ústavný súd uzatvára, že ani prípadná právna či faktická zložitosť veci neodôvodňuje, aby ani po právoplatnosti nálezu z 12. apríla 2023 nebolo badať výraznejší posun v napadnutom konaní. Dôvodom tohto konštatovania je zistenie ústavného súdu, ku ktorému dospel po oboznámení sa so zápisnicou z posledného pojednávania uskutočneného 5. júna 2024. Okresný súd po deviatich rokoch trvania konania odkazuje sporové strany na to, aby si samy navzájom ujasnili, čo je medzi nimi sporné (pre prípad, ak neuzatvoria dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov).

15. Pokiaľ ide o správanie účastníkov konania, ústavný súd vníma opakované žiadosti o odročenie pojednávania zo strany žalobkyne ako dôvod, ktorý významne prispel k dĺžke trvania napadnutého konania v posudzovanom období. Vzhľadom na celkovú dĺžku trvania konania, rozsah spisového materiálu vrátane podaní, ktoré sú žalobkyňou v konaní produkované, je ústavný súd toho názoru, že v tomto štádiu konania by bolo dôvodné o odročení pojednávania z dôvodu pracovnej neschopnosti žalobkyne uvažovať o aplikácii § 183 ods. 2 *in fine* CSP, v zmysle ktorého možno od strany vždy spravodlivo žiadať zastúpenie inou osobu, ak k odročeniu pojednávania došlo z dôvodu jej nepriaznivého zdravotného stavu. Napriek procesným nástrojom v rukách okresného súdu tento akoby bezmocne pristupoval k návrhom žalobkyne na odročovanie pojednávania, preto aj v tomto smere možno dĺžku trvania napadnutého konania pripísať na vrub okresnému súdu. Konanie okresného súdu sa v posudzovanom období vyznačovalo nízkou razanciou pri vykonávaní jednotlivých úkonov a nevyužívaním prostriedkov zverených mu právnou úpravou, ktorá by mala potenciál akcelerovať postup v napadnutom konaní.

16. Napriek tomu, že dĺžka trvania napadnutého konania je ovplyvnená aj konaním sporových strán, ústavný súd akcentuje, že okresný súd má k dispozícii procesné inštitúty, ktoré napomôžu konanie smerovať k rýchlejšiemu prejednaniu veci a rozhodnutiu, a je jeho úlohou, aby tieto využíval.

17. Okresný súd však napriek už raz ústavným súdom konštatovanému porušeniu práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných priet'ahov jeho postupom v napadnutom konaní ani následne nepostupoval dostatočne plynulo a so snahou čo najskôr odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa, ktorého výsledkom by bolo vydanie meritérneho rozhodnutia vo veci.

18. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo postupom okresného súdu k zbytočným priet'ahom. Je možné uzavrieť, že okresný súd sa svojim

neefektívnym postupom, ako aj nečinnosťou zásadným spôsobom pričinil o predĺženie napadnutého konania, a to napriek skutočnosti, že ústavný súd už v minulosti konštatoval vo vzťahu k jeho postupu existenciu zbytočných prietáhov a v dôsledku toho aj porušenie práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prietáhov.

19. Preto ústavný súd nemohol ani v prípade tejto ústavnej sťažnosti z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať postup okresného súdu ako súladný s právom sťažovateľa na konanie bez zbytočných prietáhov a konštatuje, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, okresnému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza (bod 2 výroku nálezu).

21. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo porušené, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ požadoval priznanie zadosťučinenia vo výške 6 000 eur, čo odôvodňoval neprimeranou dĺžkou napadnutého konania a vzniknutými problémami v súvislosti s vynakladaním finančných prostriedkov na právne zastupovanie aj v rámci namietaného konania.

22. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal okrem dĺžky napadnutého konania aj na charakter napadnutého konania, správanie sťažovateľa, ako aj na samotný postup okresného súdu, preto rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia v sume 500 eur (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovел tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur (bod 4 výroku nálezu).

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože jeho právny zástupca je platiteľom tejto nepriamej dane.

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2026

Libor Duľa
predseda senátu